

αὐτεξούσιος, ἀργεῖ τὸ δόγμα μέχρι τοῦ ποσοῦ τοῦ ἐνεχύρου.

Ἐάν λαβὼν δωρεὰν ὁ ἑπεξούσιος καταβάλῃ τῷ δανείσαντι, παντὶ τρόπῳ ἀπαιτεῖ αὐτὰ ὁ πατήρ· οὔτε γάρ εἶτε αὐτῶν ὁ νιὸς τὴν ἐκποθῆσιν, εἰ μὴ ὁ δωρησάμενος ἐπὶ τῷ καταβληθῆναι αὐτὰ τῷ δανειστῇ ἔδωρήσατο.⁸⁸⁾

Καὶ⁸⁹⁾ ἐπὶ [ὑπεξούσιας] χώρᾳ τῷ δόγματι, [καὶ] τῶν [δανεισθέντων] ἡγόρασε κύρια. καὶ ἐπὶ νιοῦ γάρ εἴτε δαπανηθῇ τὸ δανεισθὲν εἴτε φαίνεται ἐν τῷ πεκοντίῳ,] χώρᾳ τῷ δόγματι.

[Καὶ⁹⁰⁾ οἱ ἔγγυης καὶ οἱ μανδάτω[ρες τοῦ ὑπεξούσιου βοηθοῦνται, εἰ μὴ ψυχῇ δω[ροῦ]ν μ[ένον] παρενέβαλον. καὶ εἰ βούλησε τοῦ πατρὸς παρενέβαλον, ὅλον τὸ συναλλαγμα βεβαιοῦται.]

[Οὐ⁹¹⁾ ὑπεξούσιος καὶ οἱ παρεμβάλλοντες, εἰ καὶ διηγεῖται ἔχονται παραγραφήν, ὅμως καταβαλόντες οὐκ ἀναλαμβάνονται. ἡ γὰρ τοιαύτη παραγραφὴ οὐ δι' εἴνοιαν αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ μῖσος εἰσήχθη τοῦ ἐνάγοντος.]

[ι'. Καὶ⁹²⁾ φυσικῶς ἐνέχονται.]

[ιι'.⁹³⁾ Ἐάν ὑπεξούσιος μὴ ἀντιτιθεὶς τὴν παραγραφὴν καταδικασθῇ, κέχονται τῇ παραγραφῇ καθ' ὑπόδειγμα τῆς ἀντιφωνησάσης γυναικός.]

[ιβ'. Ἐάν⁹⁴⁾ εἰδήσει τοῦ πατρὸς ὁ ὑπεξούσιος δανείσαται, ἀργεῖ τὸ δόγμα· καὶ ἐάν ὁ πατήρ κελέύσας δανεισθεῖται καλένει ἀγνοοῦντος τοῦ δανειστοῦ· ἡ γὰρ ἀρχὴ ὀκοπεῖται τοῦ συναλλάγματος.]

[ιγ'. Ἰσχυρῶς ἐπερωτᾶται ὁ νιὸς κατὰ μετάθεσιν τοῦ χρέοντος, ὅπερ ἐτερος ἔδανείσατο.]

[ιδ'. Καν κελεύσει τοῦ ιδίου πατρὸς ἔδανείσατο ὁ ὑπεξούσιος μουν ἔγγονος, χώρᾳ τῷ δόγματι.]

[ιε'. Καν πόλις ἡ Ἰδιάτης δανείσῃ, χώρᾳ τῷ δόγματι.]

[ιζ'. Ἐάν ὁ ὑπεξούσιος ὡς ἀπὸ μανδάτου τοῦ πατρὸς δανεισάμενος γράψῃ αὐτῷ καταβαλεῖν, ὁφείλει ὁ πατήρ ἔγγράφως διαμαρτύρασθαι, εἰ ἀποδοκιμάζει τὸ γεγονός.]

ἐκποιεῖν· [ἢ] γὰρ τὸ κανστρόνιον πεκούλιον συγκεκρίται αὐτῷ ἐκποιεῖν, ὡς ἀνηρεκται βι. ιβ' τοῦ κώδ. τι. λεῖ διατ. β'..... . . ἐκ τοῦ τέλους τοῦ η καὶ τοῦ ιβ' διγ. τῆς πιγρεστικίας, [ὅτι] καὶ ὁ οἰκέτης καὶ [ὅ] ὑπεξούσιος ἔχοντες ἔλευθερον πεκούλιον διοίκησον καλῶς ὑποτίθενται καὶ ἔκποιον] τὰ πεκούλια πράγματα. ἔχει δὲ κορικτίκιον ὁ [πατήρ] δαπανηθέντων δηλοντί τῶν γούμων καὶ οὐ τον ἵνδεβ

ση. οὐ μόνον την εἰδῆσην τοῦ πατρὸς οὐ μὴν καὶ ἰδεῖσθαι συναίνεσθαι ζητοῦμεν εἰς τὸ μὴ ἀντιτιθέντα τὴν τοῦ μακεδονικούν παραγραφήν. μὴ δόξῃ δὲ ἐνωποίως ἔχειν τὸ ἐν τῷ διγ. τοῦ παρόντος τι. [εἰδημάργον, ση] οὐ τῇ ἀρχῇ τοῦ συναλλάγματος, ἀλλὰ τῇ ἀπαριθμήσει προσέχομεν⁹⁵⁾ αρ. επι. διατ. .. συναλλαγμα ἀπαριθμη....

δεῖ γὰρ ταῖς ἀρχαῖς τῶν συναλλαγμάτων^{x)}

dederit, cessat senatusconsultum usque ad pignoris quantitatatem.

Si donatam sibi pecuniam filiusfamilias creditori L. 9. §. 1. solverit, omni modo pater eam repetit: neque enim D. XIV. 6. filius alienationem eius habuit, nisi donator ea conditione donaverit, ut creditori solveretur.

In filia quoque familias senatusconsulto locus §. 2. est, quamvis ex pecunia credita ornamenta comparaverit. Nam et in filio, sive pecunia mutuo accepta consumta sit sive in peculio extet, senatusconsulto locus est.

Et fideiussoribus et mandatoribus filiifamilias §. 3. succurrirunt, nisi donandi animo intercesserunt. Et si voluntate patris intercesserunt, totus contractus confirmatur.

Filiusfamilias et qui pro eo intercedunt, licet §. 4. perpetuam exceptionem habeant, tamen si solverint, non repetunt. Nam talis exceptio non eorum favore, sed odio actoris introducta est.

X. Et naturaliter tenentur.

L. 10.

D. ead.

L. 11.

D. ead.

XI. Si filiusfamilias non opposita exceptione condemnatus sit, utitur exceptione exemplo mulieris intercedentis.

XII. Si filiusfamilias sciente patre mutuum accipiat, cessat senatusconsultum: et si pater, qui eum mutuam accipere pecuniam iussit, ignorante creditore prohibet: nam initium contractus spectatur.

L. 12.

D. ead.

XIII. Filiusfamilias novandi debiti causa valide L. 13. promittit, quod alius mutuum accepit.

D. ead.

XIV. Etsi iussu patris sui nepos, qui in potestate mea est, mutuam pecuniam sumsit, senatusconsulto locus est.

L. 14.

D. ead.

XV. Sive civitas sive homo privatus mutuum L. 15. dederit, senatusconsulto locus est.

D. ead.

XVI. Si filiusfamilias quasi ex mandato patris L. 16. mutua pecunia sumta scripserit ei, ut solveret, pater in scriptis protestari debet, si id, quod factum est, improbat.

D. ead.

quae patri non acquirantur: profecto enim castrense peculium alienare ei permisum est, ut relatum est lib. XII Cod. tit. 36 const. 2. [Didicisti etiam] in fine dig. 18 et dig. 19 tit. de pigneracia, tam servum quam filiumfamilias, si liberam peculiī administrationē habent, res peculiares obligare et alienare posse. Habet autem conditionem pater, nimirum si numi consumti sint,

(Quae sequebantur, non potuerunt legi.)

55. [Steph. ad l. 12]. Nota: scientiam tantum patris requirimus, non etiam specialem consensum, ne possit SC. Macedoniani exceptio opponi. Nec contrarium videatur quod dictum est dig. 4 huius tit., non initium contractus sed numerationem spectandam esse:

56. [? ad l. 12 fin.] Oportet enim initia contractuum

(Quae sequebantur, non leguntur.)

88) Expl. fol. 211, 215. Inc. fol. 76. 83, in quo pauca tantum legi potuerunt. Quae deerant, restituere conatus sum, ut ut potui.

89) Cf. Syn. p. 181.

90) Supplementa ex Syn. p. 181 et ex Tipucito confici.

91) Hoc thema suppeditavit Syn. p. 181.

92) Ex Syn. p. 181.

93) Ex Schol. t. III. 67 Fabr. (apud Heimb. p. 493) et ex Tipucito.

94) Cap. 12 — 16 ex Tipucito confici.

x) Cyrilli index l. 17, quem inter alia in hac pagina olim scriptum fuisse crediderim, habetur in Syn. p. 181.
Επειδη οὐ τοις Συρρ.

*L. 17. [ιζ.]. Ἐὰν⁹⁵) [οὐ τίδε δαρεισάμενος ἐπιδῶ προῖκα
D. XIV. 6. ὑπὲρ τῆς ἀδελφῆς, ἐνύγεται οὐ πατήρ, ὡσαντὶ τὰ
δαρεισθέντα] εἰς αὐτὸν [ἐδαπανήθησαν. αὐτὸς γὰρ
ἔχει τὴν ἀνάληψιν τῆς προικὸς ἀποθηκουόνσης αὐ-
τῆς ἐν τῷ γάμῳ.]*

L. 18. [οἱ. Ἐὰν⁹⁶) ὁ νῦνεξούσιος ἀποθάνη, ὁ δανειστὴς αὐτοῦ οὐδὲναται λαβεῖν] ἔγγρητήν. ὁ μέντοι πατήρ περὶ τοῦ παρ' αὐτοῦ χρε[ωστομένου διὰ τῆς περὶ τοῦ πεκουλίου ἀγωγῆς καλῶς δίδωσιν ἔγγυητήν.]

L. 19. [ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΗΣ. Μόνω τῷ γινώσκοντι ἡ τῷ γινώσκειν ὀφέλεια λογι τὸ ἐπέξοντον εἶναι]⁹⁷⁾ τὸν δανειζόμενον ὀντίκεται ται [τὸ δό]γμα.

L. 20. [κ'.] Ἐὰν ὑπεξούσιος δανείσηται [καὶ μετὰ ταῦτα]
D. eod. γεγονὼς αὐτέξουσιος [κατὰ ἄγνοιαν φάκτου νοβατεύσῃ
 τὸ παρόν τὸ δόγμα αὐτῷ δανεισθὲν, ἔχει ἐν φάκτορι
 παραγωφῆν.]

L. I. [κα'.] Ἐὰν δὲ δικαίως νομισθεῖς καὶ λέγων ἔαν-
C. IV. 28. τὸν αὐτέξουσιον [διανείσηται], ὅργετ τὸ μακεδονιά-
τευον δόγμα κατὰ τῶν δαρεῖστῶν.]

L. 2. καβ. "Οτε τὶς αὐτεξούσιος εἶναι δημοσίᾳ ἐνομί-
c. eod. οθῇ, ἢ κατὰ βούλησιν τοῦ πατρὸς συναλλάξῃ, ἢ τὸ
πραχθὲν ὁ πατὴρ ἀπέδεξατο, ἢ εἰς ἑκεῖνο ὅπερ τοῖς
βάροσι ἐπέκειτο τοῦ πατρὸς [κατεβλήθῃ]⁹⁸), ἢ αὐ-
τεξούσιος γενόμενος διὰ μεταθέσεως τοῦ χρέους τὴν
ἴδιαν πίστιν ἔνοχον ἐποίησεν, ἢ ἄλλως ἐπέγνω τὸ
χρέος, μηδ [εἰναι] χώραν τῷ δόγματι [δεδο]κιμασμένον
ἐστίν.

ἀνωνύμουντος). Ήσως μέν αυτός ἐνόμιζε τὸν πατέρα τετελευτηκέναι, ὃ δὲ διανειστῆς τὸ ἀληθές γέδει.

ἀγωνύμοις. ἀνέγν. διγ. ζ θέ. ε̄ καὶ βι. με̄ τί. β̄ διγ. ψ̄ τὴν γῆν τοῦ μακεδονιανέοντος ἐκεῖ ἀρνήσατο καὶ πάσην ἔτεραν.

Φεοδώρου. ὁ εὐλόγως νομίσας αὐτέξούσιον εἶναι τὸν λέγοντα ἐκαντὸν εἴηναι τοιούτον καὶ δανείσας αὐτῷ οὐκ ἔκβαλ-
λεται τῇ τοῦ μακεδονίου παροχοφαφή. Φησὶ δὲ καὶ ἡ β' διάτ-
τον παρόντος τούτοις ἵνα τοῦ εἴναι παρὸν οὐλῶν νομισθῇ αὐτέξούσιος εἴηναι
ὅ δανειούμενος, κῶδαν οὐκ ἔχει τὸ παρὸν ὅδγημα.

τὸ κατὰ πόδας. ἐών πρίμος ὑπεξούσιος ὁν ἐδανεύσατο παροῦσαν, ὅτε έαυτὸν αὐτεξουσίου εἶπεν καὶ τῇ διαβῇ εθιμώσει αὐτοῦ εὐλόγως πι[στεῖ]ναι σαυτὸν δύνασαι διδαχεῖ, [η παρα-
καρφή] αυτῷ ἀγρηθῆσται. καὶ τὸ μὲν κατὰ πόδας οὐτως.
σὴν δὲ ὅτι ὁ δανεύστης ταξ εὐλόγους αἰτίας ἄγονον[μερος]
ἀποδεινύει.

οὐτως ἔγραψε καὶ ἐν τῷ

XVII. Si filius accepta mutua pecunia dotem pro sorore dederit, pater convenitur, quasi creditum in rem eius versum sit. Ipse enim mortua ea in matrimonio dotis habet repetitionem.

XVIII. Si filiusfamilias mortuus sit, creditor eius fideiussorem accipere non potest. Pater tamen eius, quod ab eo per actionem de peculio deletur, nomine recte dat fideiussorem.

XIX. Ei tantum, qui scit vel scire debuit, eum, qui mutuam pecuniam sumit, filium familias esse, senatus consultum obstat.

XX. Si filiusfamilias mutuum acceperit et postea paterfamilias factus per facti ignorantiam mutuum contra senatusconsultum sumtum novaverit, in factum exceptionem habet.

XXI. Si, qui iure pro patrefamilias habebatur et se talem dicebat, mutuam pecuniam sumserit, senatusconsultum Macedonianum adversus creditores cessat.

XXII. Si quis publice paterfamilias videbatur, aut patris voluntate contraxit, aut si pater quod gestum est ratum habuit, aut solutum est in id quod patris oneribus incumberet, aut paterfamilias factus novatione facta fidem suam obligavit, aut alias debitum agnovit, senatusconsulto locum non esse rationis est.

57. *Anon.* [ad l. 19]. Fortassis enim ipse patrem obiisse putabat, creditor autem veritatem noverat.

58. *Anon.* [ad l. 20]. Lege dig. 7 them. 5 [§. 7] et lib. XLVI tit. 2 dig. 12: nam SC. Macedoniani exceptionem ibi negavit et quamlibet aliam.

59. *Theodori* [I. I C. IV, 28]. Qui iusta ratione patremfamilias creditit, quum is se talem esse diceret, eique mutuam pecuniam dedit, SC. Macedoniani exceptione non summovetur. Dicit etiam const. 2 huic tit., si qui mutuum sumit ab omnibus paterfamilias esse putaretur, hoc senatusconsultum locum non habere.

60. [That. versio l. 1 cum παραγό]. Τὸ κατὰ πόδας. Si Primus, quum in potestate patris esset, mutuam a te pecuniam accepit, quum se patremfamilias diceret, eiusque affirmatione credidisse te iusta ratione potes edocere, exceptio ei denegabitur. Et hactenus quidem τὸ κατὰ πόδας. Nota vero, creditorem iustas rationes, si negentur, probare.

61. [Thal. προ. ad l. 1]. Ita etiam didicisti in ...

62. *Theodori* [l. 2]. Si filiusfamilias mutuum accipiat voluntate patris sui, SC. Macedonianum cessat, ... lib. II tit. 22 const. 2 Lege const. quae et ipsa dicit, cessare senatusconsultum, si quod a filiofamilias gestum est, pater ratum habuerit. Si filiusfamilias mutuum pecuniam accipiat — Macedonianum const. I tit. I3 huius libri. Qui, dum in potestate erat, mutuum accepit, si sui iuris factus debitum, senatusconsulti exceptionem non habet, ut dicit const. 7 (?) huius tit. Memimeris etiam const. 8 (?) tit. 26 huius libri ut dicit const. 4 huius tit.

95) Syn. p. 181.

96) *Lacunas supplevi* ex Tipucito.

y) Inc. fol. 146, 143.

z) Cod. ε ' pro η ζ .

a) Hic suppleri debet *Theodori* summa l. 3. C. h. t., quant

97) Expl. fol. 76. 83. Inc. fol. 146. 143.

98) Deest in Cod. Supplevi ex Tipucito.

[κχ'.] Ἐπὶ δανείου μόνον χώρα τῷ δόγματι. ἐὰν δὲ οὐδὲ ἀγοραστίας χρεωστήσῃ ὁ ὑπεξούσιος, ἀργεῖ τὸ δόγμα.

[κδ'.] Ἐάν γνώμη τοῦ πατρὸς δανείσηται ὁ ὑπεξούσιος, καὶ τὸ δάνειον συγισταῖ καὶ τὸ δοθὲν ἐνέχυρον ἔδωται· μάλιστα ἐὰν ὁ νίδιος ἐκληρονόμησε τὸν πατέρα, εἰ μήτι ἡραὶ ἔτερος δανειστῆς δικαιώ προγενεστέρας ὑποθήκης ἀφέληται τὸ πρᾶγμα.

κε'. Ἐάν ὑπεξούσιος δανείσηται ἐλευθερῶν σπουδασμάτων ἢ πρεοβείας ἐνεκεν ἀπολιμπανόμενος, ἀργεῖ τὸ δόγμα. κατέχεται οὖν καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ πατὴρ οὐ μόνον [περιόντος]⁹⁹⁾ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον [ἐντὸς ἐνιαυτοῦ]. εἰ μέντοι] κατὰ κέλευσιν τοῦ πατρὸς γέγονε τὸ δάνειον, τότε [οὐδὲ] εἰς τὸ δεδαπάνηται τὰ δανεισθέντα ζητοῦμεν, ἀλλὰ διηνεκῆς ἔστιν ἡ ἀγωγὴ κατὰ τοῦ πατρὸς.

[κξ'.] Δανείου παρὰ τὸ δόγμα γενομένου οὐτε ἡ περὶ πεκουνίου ἀγωγὴ ἔστιν. καὶ οὐτὶ οὐ μόνον ἐπὶ νίῶν, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἔγγονων χώρα τῷ δόγματι.

[κξ''.] Ἐάν ὑπεξούσιος χωρὶς κελεύσεως πατρὸς δανείση παρὰ τὸ δόγμα, ὑστερον δὲ ὁ πατὴρ τὸ πραχθὲν ἀποδέξηται, ἰσχύει τὸ δάνειον καὶ ἔδωται, καὶ οὐ ζητοῦμεν, εἰς τὸ ἀδυπάνησε. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἴδιωτικῶν ἀνθρώπων θεσπίζομεν. εἰ δὲ στρατιώτης ὑπεξούσιος δανείσηται, εἴτε χωρὶς μα-

[τὸ κατὰ πόδας.] ἐάν ὑπεξούσιος [ἀγοράσας τὸ τὸ τίμημα μετὰ τῶν τόκων [τῷ πράτη ἐπεισωτῶν]] μῆ εἶναι χωραν τῷ δόγματι, ἢ δανείζειν τοὺς ὑπεξούσιος κεκληταῖ, [αἳ]δεν ἀμ[φιβ]άλ[εται] γο..οτο ἐν [τοῖς] διέβους..... γάρ το...ο καὶ ἄπο δαν μερο.. χώρα τῇ παραγγυφῇ μᾶλλον ἔχει ἀπὸ πράσεως

τὸ κατὰ πόδας. ἐάν ἐπιτρέποντο τοῦ πατρὸς [νιῶ ὑπεξούσιω χρήματα δαν[είσω, ἡ τοῦ δόγματος] δύναμις καὶ διὰ τοῦτο ἡ ἀπαίτησις [τοῦ ἐνέχυρου, ὃ] ἐν τῇ ονομᾷ τοῦ πατρὸς κληρονόμος αὐτῷ [μόνον εἰ] μηδεὶς ἄλλος δικαίω συμφώνων ἡ τοῖς τοῦ χρόνου καὶ τῆς ταξεως λογισμοῖς βεβίων αναφα[γήσται]. σῆμα εἰ..... κει..... τὸ δόγμα.

τυχὸν προγενέστερος δανειστῆς τοῦ πατρὸς ἔξεδίκησε τὸ ἐνέχυρον.

τὸ κατὰ πόδας. ἡ τοῦ μακεδονιανέου δόγματος παραγγυφῇ τὴν ἀπαίτησιν ἐκείνης τῆς ποσότητος οὐκ ἔκποδίζει, ητος τῷ ὑπεξούσῳ ἀναγνωσμάτων ἐνεκεν ἡ πρεοβείας ἀπολιμπανόμενῷ εἰς ἀναγκαῖα δαπανήματα, ἀπειδὲ ἡ τοῦ πατέρος εὐέθεια οὐκ ἀν παραγήσατο, ἐδανείσθη, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ ποιούτου συναλλάγματος πρὸς τὸν παῖδα μετὰ θάνατον αὐτοῦ καὶ^{b)} [δε πε]κουνίο ἀγωγὴ τοτε κατὰ τοῦ πατρὸς ἀφύσει δύναται, εἴτε^{c)} οὐταῦ εἰνιαυτοῦ τὸ διάστημα τῇ απαίτησι οὐκ ἔκποδίζει. εἰ δὲ κατὰ κέλευσιν τοῦ πατρὸς [τὸ δάνειον] διδόθαι ἀποδέίνυται, οὐτε [εἰς τίνα ἀδαπτωτή] ζητεῖθαι ἐπ' ἀνάγκης ἔστιν, καὶ διηρ[εκής καὶ] μετὰ θάνατον τοῦ πατέρος ἀγωγή.

τοῦτο προσειέθη [διὰ τὸ] ἐν τοῖς δε φέβους κείμενον. ἐκεῖ γάρ περὶ τῶν ἀναγνωσμάτων λλ... παντα

θεοδόθον. [τοῦ ὑπεξούσιον παρὰ τὸ δόγμα δάνειον λαμβάνοντος οὐ τῇ δε πεκουνίο [ἐγένεται] ὁ πατὴρ. ὑπεξέλει [τὸ εἰρημένον ἐν τῇ] ζ̄ διατ. τοῦ παρόντος το.. καὶ μέμνησο τῶν εἰρημάτων οὐ [ἐν τῇ ζ̄] διατ. τοῦ παρόντος το.. δι.. οὐ μόνον ἐπὶ νιῶν ἀλλὰ [καὶ ἐπὶ ἔγγονου ἔχει τὸ δόγμα χώρων.]

[θεοδόθον.] δανεισμένου τοῦ ὑπεξούσιον] εἰς φατιναβίτεύσει ὁ πατὴρ, ἔδρ[ωται] τὸ πρατόμενον. μέμνησο τῆς

XXIII. In mutuo duntaxat senatusconsulto locus L. 3. est. Quod si ex causa emtionis filiusfamilias debeat, C. IV. 28. cessat senatusconsultum.

XXIV. Si voluntate patris mutuum filius sumserit, L. 4. mutuum consistit et pignus, quod datum est, C. ead. valet: maxime si filius patri heres extiterit, nisi forte alius creditor iure prioris hypothecae rem auferat.

XXV. Si filiusfamilias liberalium studiorum vel L. 5. legationis causa absens mutuam pecuniam sumserit, C. ead. senatusconsultum cessat. Tenetur ergo et ipse, et pater non tantum eo superstite, sed etiam post mortem eius intra annum. Si tamen iussu patris mutuum factum sit, tunc neque in quos usus versa sit pecunia credita disquirimus, sed perpetua in patrem actio est.

XXVI. Mutuo contra senatusconsultum contracto L. 6. nec de peculio actio locum habet. Et non solum in C. ead. filiis, sed et in nepotibus senatusconsulto locus est.

XXVII. Si filiusfamilias absque patris iussu L. 7. mutuam pecuniam sumserit contra senatusconsultum, C. ead. postea vero pater quod gestum est ratum habuerit, mutuum consistit et valet, nec quaerimus, in quod verterit. Et haec quidem de privatis hominibus sancimus. Sin autem miles filiusfamilias pecuniam creditam ac-

63. [Thal. versio l. 3 cum παραγγ]. Τὸ κατὰ πόδας. Si filiusfamilias aliquid mercatus pretium stipulanti venditori cum usurarum [accessione spondeat,] non esse locum senatusconsulto, quo foenerare filiusfamilias est prohibitum, nemini dubium est . — — — — —

64. [Thal. versio l. 4 cum παραγγ]. Τὸ κατὰ πόδας. Si permittente patre filiofamilias pecuniam mutuam dedisti, senatusconsulti potestas [non intervenit,] et ideo persecutio pignoris, quod in bonis patris fuit, [non denegabitur, praesertim quum et] eidem heres [extiterit,] modo si nullus alias iure conventionis vel temporis et ordinis rationibus potior apparuerit. || ||

65. [Thal. παρ. ad l. 4 in fine]. Forte prior creditor patris pignus vindicavit.

66. [Thal. versio l. 5]. Τὸ κατὰ πόδας. Macedoniani senatusconsulti exceptio petitionem eius quantitatis non impedit, quae filiofamilias studiorum vel legationis causa alibi degenti ad necessarios sumtus, quos patris pietas non recusaret, credita est. Sed ex huiusmodi contractu cum filio post mortem eius de peculio actio tum demum adversus patrem competere potest, si anni utilis spatium petitionem non impedit. Si vero iussu patris mutuum datum esse probetur, nec in quod consumatum sit disquiri necesse est, et perpetua etiam mortuo filio est in patrem actio.

67. [Thal. παρ. ad l. 5 verb: studiorum]. Hoc additum est propter id, quod in parte de rebus dictum est. Ibi enim de studiis

68. Theodori [l. 6]. Si filiusfamilias contra senatusconsultum mutuum acceperit, pater non convenitur de peculio. Excipe quod dictum est const. 7 huius tit. et memor sis eorum, quae tibi dicta sunt const. 2 huius tituli. Quod non solum in filio, sed etiam in nepote senatusconsultum locum habeat.

69. Theodori [l. 7]. Si filiusfamilias mutuam pecuniam sumserit, et ratum habuerit pater, valet quod

99) Lacunas suppleo ex Syn. p. 182.

b) Legerim ἡ pro καὶ, aut scribendum: καὶ μόροι ἡ δε πει.

c) Lege: ὅτε.

δάτιον ἡ συναιμέσεως ἡ βονδήσεως ἡ ἀποδοχῆς τοῦ πατρὸς, καὶ ἐνίστισθαι τῷ συναλλάγματι, μηδεμιᾶς διαφορᾶς εἰσαγομένης, διὰ ποίου αἰτίαν διαιτισθῶσι τὰ χρήματα ἡ ποῦ δαπανηθέντα ἀστιν. ἐν πολλοῖς γάρ τον νόμον μέρεσιν οἱ ὑπεξόνσιοι στρατιῶται οὐκ ἀνόδουιοι [νομίζονται] ἀνθρώποις, οὔτινες αὐτεξόνσιοι εἰσιν, καὶ κατὰ πρόληψιν πᾶς στρατιώτης οὐ πιστεύεται εἰς ἄλλο χρήματα λαμβάνειν καὶ δαπανᾶν, εἰ μὴ εἰς στρατιωτικὰ πράγματα.

[TITULOS E'.]

[Περὶ πεκονδίου.¹⁰⁰⁾

[Βι. ε' τῶν διγ. ii. a.]

L. I. §.3.4. [a'.] Ὁ συγαλλάσσων δούλῳ ἡ δούλῃ ἔχει τὴν D. XV. I. περὶ πεκονδίου ἀγωγήν. εἰ δὲ ὑπηρέτης ἐστιν ὁ συναλ-

[pr. §. 1.] 2. 5 desunt.] β' καὶ ε' διατ. τοῦ [παρόντος τι.] ὑπεξόνσιος στρατιώτης [ἔντιν διαιτησται, ἀργεῖ] τὸ πακεδονικόν.

Θαλατταῖον. ἐραγόμ ... παρὰ
καὶ φατοραβίτεν κ εροχ .. qo. ποιεῖ
τον πλὴν εἰ ραι ατ
..... αντ. ε δεσε
ὅτι πρός την ποσότητα τοῦ ... στορε ... πεκονδίου καὶ ὅτι δ'
στρατιώτης d.)

καὶ τὸ παρόν ἔδικτον καὶ ἐπὶ ὑπεξόνσιας χώρας ἔχει.
εἰ ἄνθρος δούλος ἡ ὑπεξόνσιας συγαλλάξει, εἰς ὅπον πλουσώ-
τερον γέγονε τὸ πεκονδίον, κατέτω δε πεκονδίο.

στεφ. ἡ περὶ τοῦ πεκονδίου ἀγωγὴ κατέται πατέν πα-
τρός καὶ δευτότον ἐκ τῶν συγαλλασσόντων τοῖς δούλοις καὶ
τοῖς ὑπεξόνσιοι παισὶ [έν] τῷ πεκονδίῳ αὐτῶν.^{c)}

τοῦ αὐτοῦ. εἰπόν σοι καὶ ἐν τῷ ἔνδικι, ὅτι τὰς ἀγωγὰς
ἐπιτίνεις, ὅσα τὴν καταδίκην ἀναμφίβολον ἔχουσαν, τὴν ἔξεργι-
τορίαν φημὶ καὶ τὴν ἵστιτοντορίαν, οἷς παρακολούθημα ἐστα-
ἡ τριβοτορία, προέστα[ξε]ρ ὁ πράτιτος. [ἢ δε] δε πεκονδίο
ἀναμφίβολον^{d)} οὐκ ἔχει τὴν καταδίκην, ἀλλὰ πολλάπλα μὲν εἰς
τὸ πᾶν ἔχει τὴν καταδίκην, ὅπας αφ[κεῖ] τὸ πεκονδίον, ἡ
ὑπεροι επὶ κρίσεις π. τικοῖς δεδαπάνωται. καὶ μὴ λεγεταί τις,
τι δῆποτε μη καὶ τὴν κονδοιόνδο καὶ τὴν δε ἐν ὅπερ βέσσον
προεταξεῖ τῆς δε πεκονδίο, εἴπερ ἀναμφίβολον ἔχουσα τὴν κατα-
δίκην. καὶ δὴ κατά τινες τ. τὸν κό. καὶ το. ε^{e)} προέταξε,
πλὴν εἰ καὶ ἀναμφίβολον ἔχουσα τὴν καταδίκην ἡ κονδοιόνδο
ἀγωγὴ ἡ δε ἐν ὅπερ βέσσον, ἡ μὲν εἰς τὸ πᾶν, ἡ δὲ πρὸς τὸ
βέσσον, ἀλλ' οὐν ἡ ἔξεργιτορία ἴδική ἐστιν ἀγωγὴ ἀπὸ μόνης τῆς
κατιτ ὕδαταταί ἔχοντας ἀναμφήν κινεῖσθαι, ὥσπερ οὐν καὶ ἡ
ἵστιτοντορία ἴδική ἐστιν ἀγωγὴ μόνης τῆς παραγματείας τῆς
κατιτ γῆν, καὶ ἡ τριβοτορία μὲν ὕστατας ἴδική ἐστιν ἀγωγὴ^{f)}
κινούμενη ἐπὶ τῆς παραγματείας, ἡν ὑπεξόνσιος ἔθετο γνωμή
ἡ καὶ εἰδησει πατρός δευτότον καὶ ἀπὸ [δό]λου διαιτη-
σιεως χώραν ἔχει. ἡ δε κοδιοῖο καὶ ἡ δε ἐν ὅπερ βέσσον γενική
ἐστι ἀπὸ παγίτος κινούμενη συναλλάγματος, ὥσπερ καὶ ἡ δε
πεκονδίο, καὶ εἰκότας δ πράτιτος ἔχωμεις τις γενικαὶ ἀγωγὰς
καὶ ταύτας τέθειπε μεταὶ τῆς δε πεκονδίο καὶ αὐτὸς γαρ τυχεῖσιν
..... θερ καὶ — λέγεται [έν] γαρ τῷ
[έ]δι[πτω] τῆς ἔξεργιτορίας διαιλέγεται περὶ μόνης τῆς ἔξεργι-
τορίας, καὶ ἐν [τῷ] ἐδίκτῳ τῆς ἓστιτοντορίας [περὶ μόνης τῆς
ἵστιτοντορίας]^{h)} διαιλέγεται καὶ ἐν τῷ ἔδικτῳ τῆς τριβοτορίας
περὶ μόνης τῆς τριβοτορίας εἰπεν. ὅδε δε ὅμοι καὶ περὶ τῆς

ceperit, sive sine mandato vel consensu vel voluntate
vel ratihabitione patris, oportet stare contractum,
nulla differentia introducenda, ob quam causam cre-
ditae sint pecuniae vel ubi consumatae sint. In multis
enim iuris articulis filiifamilias milites non absimi-
les videntur hominibus, qui sui iuris sunt, et ex pree-
sumtione omnis miles non creditur in aliud pecuniam
accipere et expendere nisi in res castrenses.

TITULUS V.

De peculio.

[Lib. XV Dig. tit. 1.]

I. Qui cum servo vel ancilla contrahit, de peculio habet actionem. Si tamen filiusfamilias vel
gestum est. Memor sis const. 2 et 5 huius tit. Filius-
familias miles si mutuo acceperit, senatusconsultum
cessat.

70. Thalelaei [ad l. 7]. — — — — —

1. Cyr. [l. I. §. 3.4 D. XV, 1]. Hoc edictum etiam
in filiifamilias locum habet. Si impubes servus vel filius-
familias contraxerit, in quantum peculum locupletius
factum est, de peculio agat.

2. Steph. [ad rubricam tit. Dig. J. De peculio actio
adversus patrem et dominum intenditur ab iis, qui
cum servis vel filiisfamilias de peculio eorum con-
traxerunt.

3. Eiusdem. [ad l. I pr. §. 1]. Dixi tibi etiam in
Indice, Praetorem prius exposuisse eas actiones, quae
haud ambiguam condemnationem habent, exercitoriam
dico et institoriam, quibus accessio est tributoria.
Verum de peculio actio condemnationem ambiguam ha-
bet: nonnunquam in solidum condemnationem habet, si
peculium sufficiat, Nec dicat quis, cur non etiam quod iussu et de in rem
verso actionem anteposuerit de peculio actioni, quum
non ambiguam condemnationem habeant. Et [ob hanc
rationem etiam has] praeposuisset: sed licet non am-
biguum condemnationem habeant quod iussu vel de in
rem verso actio, illa in solidum, haec quatenus versum
est, attamen exercitoria specialis actio est, quae solum
ob negotiationem maritimam movetur, et sic etiam in-
stitoria specialis actio est ob negotiationem in terra
competens, et tributoria perinde ac de peculio specialis actio est ob
negotiationem competens, quam qui sub potestate est
voluntate vel scientia patris dominative exercuit, et ob
dolum in distributione locum habet. At quod iussu et
de in rem verso actio generalis est, ex omni contractu
competens, perinde ac de peculio actio, et convenienter
Praetor illas generales actiones separavit et post de
peculio actionem collocavit — — Nam in edicto
de exercitoria de sola exercitoria loquitur et in edicto
de institoria de sola institoria loquitur et in edicto de
tributoria de sola tributoria dixit: hic autem simul di-

100) Aliam rubricam habet Heimb. ex indice Coisliniano. Sed et Tipicitus haud obscure significat, rubricam simpliciter

hanc esse: περὶ πεκονδίου. Caeterum hic expl. fol. 146, 143,
et inc. fol. 48, 49.

d) Expl. fol. 146, 143. Inc. fol. 48, 49.

e) Nota ex his verbis Stephani rubricam tituli Basilico-
rum in indice Coisliniano locupletiorem factam esse.

f) Codicis lectio corrupta est: sic enim habet: τὴν δε
πεκονδίο ἡ . . . ἡ ἀγαμφίβολον ἔχουσα τὴν ἔξεργιτορίαν φημὶ

καὶ τὴν ἓστιτοντορίαν οὐκ ἔχει κτλ. — sic tamen, ut verba
ἔχουσα — ἓστιτοντορίαν defenda esse indicatum sit.

g) Legerim: καὶ δὴ καὶ τοῦτον τὸν λόγον (vel καράσα)
καὶ ταύτας.

h) Quae uncis inclusi, librarius omiserat.

λάξας νιὸς ἢ δοῦλος, τότε ἀρμόζει, ὅτε τὸ πεκούλιον γέγονεν εὐπορώτερον.

Οὐ μόνον ὄντιματι τῶν ιδίων καὶ τῶν κοινῶν δούλων ἐναγόμεθα, ἀλλὰ καὶ τῶν καλῇ πίστει δουλεύοντων ἡμῖν ἐλευθέρων τε καὶ δούλων ἀλλοτρίων.

β'. IDEM.¹⁰¹⁾ Καὶ ἄν τὴν χρῆσιν τῶν καρπῶν τῶν ἑπηρεσιῶν καὶ ἄν τὴν χρῆσιν μόνην ἔχουσεν, ἢς ἄν ἡμῖν προσπορίουσιν, ἐναγόμεθα· ἀπὸ τῶν λοι-

δε πεκούλιο καὶ τῆς κονόδιον καὶ τῆς DE IN REM VERSO φησί, καὶ δίδωσι τῷ κανοῦντι δε πεκούλιο μηνη.. καὶ αὐτῶν π... ποιεῖν ... τῶν γ.....

ἀνων. ἐπὶ τῆς δούλης οὐχ ἀπλῶς τὴν δε πεκούλιο δέδωκεν, ἀλλ' εἰς σὸν ἐν τούτῳ τοῦ πεκούλιον αὐτὸς γέγονεν εὐπορώτερος, βι. δ' τοῦ καθ. τι. καὶ διατ. ια'.

τὴν δε πεκούλιο καὶ τὴν δε ἵν φέμι βέροιο καὶ τὴν κονόδιον διούσο .. ητέ. ὑπο ἀς βι. ζ .. ιθ .. πεκούλι .. ἐντεῦθεν ἀπὸ τοῦ ἐδ[ίκτου] τῆς δε πεκούλιο καὶ ἡ δε ἵν φέμι βέροιο καὶ .. ζ τὸ τῆς δ τῶν ἴνστι. i) ὅτι ἡ δε πεκούλιο καὶ ἡ δε ἵν φέμι βέροιο μία ἐστίν ἀγωγή.

..... αὐθεντοῦντος αὐτῷ τοῦ πατρὸς δε um

..... ὑπεξούσιος ἄνηβος οὔτε αὐθεντίᾳ τοῦ αὐτοῦ πατρὸς ἐνέ[χ]ται

..... ετ... ἀς δ καλῇ πίστει γε- μόμενος ἢ ἀλλότριος δοῦλος

..... τυχον περ . εκατερο

..... συναναρο .. ὅλ . ἐπώλησεν EX RE VEL EX OPERIS καὶ .. τιμ μονεῖ περὶ τὴν παραγραφὴν τοῦ ἐπειδὴ γάρ ἐν τῶν προσπορίοις μόνιοι συνανταὶ [λάττει], δύναται ὁ ἀγοραστής καὶ ἐμοὺ τοῦ οἰνουφρουτοναγίου κατεῖν τὴν ἐξ ἔμπτο δε πεκούλιο. τὸ [δὲ] πληντερον ὁ οὐλπιανὸς ἐν τῷ ιθ. διγ. φησίν. ἀνάγν. πάντως τ[ας] αὐτῶν τοῦ διγ. παραγγελματικ. τὸ αὐτὸν ηγοντον καὶ περὶ τοῦ βόνα φίδε νομέως ἢ τοῦ πρός τῆς ἀληθείας δεσπότου, καὶ μὴ δόξῃ σοι ἐγεντίος ἔχειν τὸ εἰδημένον τῷ παππιανῷ ἐν τῷ ν διγ. τοῦ παρόντος τι. τὸ γάρ εἰδημένον ἔκειται οὕτε περὶ τοῦ βόνα φίδε νομέως καὶ τοῦ πρός της ἀληθείας δεσπότου φησίν, ἀλλὰ περὶ τῶν ἀλλα μερος ὁ πεκούλιαρμος κατείδιως ἔχει ἐπιλογή, οἴνοι περὶ τῶν κοινωνῶν καὶ περὶ πράτων καὶ αγοραστῶν καὶ τῶν τοιούτων. προσπορίει δε ὁ μὲν οἰκεῖται, ἐφ ὁ οἰνουφρουτον τις ἔχει, τὸν ἐξ φε μηδὲν ἐξ οἰνεῖς τῷ οἰνουφρουτοναγίῳ, ὃς ἔγραψεν ἐν τῷ θ' τοι. τῆς β' τῶν ἴνστι., τα δὲ EX [F]ORTUITIS δι. .. τῷ προπομπαῖ φ, πλὴν εἰ μὴ τῇ διαθέσει τῇ περὶ τὸν οἰνουφρουτοναγίῳ γράψει [τις] τὸν οἰκεῖην κληρονόμον [ἢ δωρεῖται τι αὐτῷ, ὃς ὁ οὐλπιανὸς ἐν τῷ γ τῶν DE IUDICIS βι. τι. α' διγ. καὶ, κρ φησίν.

[οὖ] τὸν οἰνὸν τις ἔχει, καὶ αὐτὸς τὸ EX RE VEL EX OPERIS προσπορίει τῷ οἰνουφροφίῳ, καὶ τοῦτο ἔγραψε βι. γ τι. καὶ τῶν ἴνστιτ. καὶ μὴ δόξῃ σοι ἐγεντίος ἔχειν τὸ εἰδημένον ἐν τῷ γ τῶν DE IUDICIS βι. τι. η διγ. ιδ. ἐνθα φίδεν ὁ οὐλπιανὸς μόνα τὸν ἐξ φε προσπορίεισθαι τῷ οἰνουφροφίῳ. ἀνάγν. πάντως τὴν ἔκειται κατείδιων παραγραφὴν. οὐ δὲ θαυμαστον, ὅτι κακὰ κελευσις ἔγραψεν τὸν οἰνουφρουτοναγίον, CONER^ak) δε γένεται τα ἐν τοῦ συναλλαγματος εἰς τὴν οἰνωνίαν αὐτοῦ, οὐν ἀλλὰ διάγεται τῇ κοινούσιον ἢ τῇ δε ἵν φέροσι, εἰ μὴ ἐκ τῶν ἐξ φε βιλ ἐξ ὀπέρις τὸ πρός τὸν οἰκεῖην συναλλαγματος γέγονε. δύναται μέντοι [ό] τῷ οἰκεῖται οιναλλαγής κατὰ τοῦ δεσπότου κατεῖν καὶ ἀναγκάζειν αὐτὸς ἐκχωρεῖν αὐτῷ τὴν γεγονόσιμη γεστόσιμη, διλονότι^b) ὡς ὁ οἰκεῖτης διατανήσεις τα ἐκ τοῦ συναλλαγματος εἰς τὴν οἰνωνίαν τοῦ οἰνουφρουτοναγίου γεγόντια ἔδοξε τούτου κειστεῖν καὶ

servus, qui contraxit, impubes est, tunc actie competit, quum peculium locupletius factum est.

Non solum nomine propriorum communiumque L. I. §. 6. servorum convenimur, verum etiam eorum, qui bona D. XV. 1. fide nobis serviunt, sive liberi sint sive servi alieni.

II. Idem. Item eorum nomine, quorum operarum usumfructum vel usum tantum habemus, ex quibus nobis acquirunt, convenimur: ex reliquis con-

cit de actione de peculio et quod iussu et de in rem verso, et dat agenti de peculio

4. Anon. [ad l. I §. 3]. In ancilla non simpliciter de peculio actionem dedit, sed in quantum ex hoc peculio locupletius factus est, lib. IV Cod. tit. 26 const. 11.

5. [Anon. ad l. I §. 3]. De peculio et de in rem verso et quod iussu || ex edicto de peculio etiam de in rem verso et tit. 7 lib. IV Inst. quod de peculio et de in rem verso una actio est.

||

6. [? ad l. I §. 4]. impubes qui sub potestate est ne auctoritate quidem patris tenetur

7. [? ad l. I §. 6]. ut qui bona fide possidetur vel servus alienus

8. [Steph. ad l. 2]. vendidit ex re vel ex operis et [prestitum] Nam quia contrahit ex his, quae mihi acquiruntur, emtor adversus me usufructuarium ex emto actionem de peculio instituere potest. Latius de hoc disserit Ulpianus dig. 19. Leges omnino adnotaciones ad id dig. Idem accipe de bonae fidei possessore et vero domino, nec contrarium tibi videatur, quod Papinianus dicit dig. 50 [§. 3] huius tit. Nam quod ibi dictum est, non de bonae fidei possessore veroque domino tradit, sed de aliis, [in quibus] creditor peculiaris electionem habet, veluti de sociis, venditore et emtore, et aliis similibus. Acquirit autem servus, in quo quis usumfructum habet, usufructuario ex re et ex operis suis, ut didicisti tit. 9 [§. 4] lib. II Inst. quae vero ex fortuitis acquirit, ad proprietarium pertinent, nisi quis contemplatione usufructuarii servum heredem scriperit eive quid donaverit, ut Ulpianus dicit lib. III de iudiciis tit. 1 dig. 21. 22.

9. [Steph. ad l. 2 verb : vel usuarius]. Is, cuius quis usum habet, et ipse ex re vel ex operis usuario acquirit, quod didicisti lib. III Inst. tit. 28 [§. 2]. Nec videatur tibi contrarium esse, quod dicitur lib. III de iudiciis tit. 8 dig. 14 [pr.], ubi Ulpianus dicit solum ex re usuario acquiri. Leges omnino adnotationem ibi positam. Nota vero mirabile ius, quod etiamsi iussus usufructuarii praecedat et ex contractu in rem eius versum sit, non tamen aliter quod iussu vel de in rem verso convenitur, nisi contractum sit cum servo in his, quae ex re vel ex operis sunt. At potest, qui cum servo contraxit, adversus dominum agere eumque compellere ut negotiorum gestorum actione cedat, quia nimirum servus, quum quae ex contractu provenissent in rem usufructuarii verterit, negotia eius gessisse et

101) Nobis Pomponius, quum l. I Ulpiani sit.

i) Fortasse hic nova adnotatio incipiebat: nam Institutiones hoc modo allegari solent a Stephano, non ab Anonymo.

k) Videtur legendum: CONVERSA.

l) Cod. δηλαῖ.

πᾶν οἱ τὴν δεσποτείαν ἔχοντες ἐνάγονται. τὸ αὐτὸν καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν πραιτωρίων ὄγωγῷ.

L.3. pr. §.1. γ'. ULPPI. Καὶ ὁ συναλλῆξας¹⁰²⁾ κληρονομίαν
D. XV. 1. δούλῳ πρὸ διπεισελεύσιως τῆς κληρονομίας ἔχει τὴν περὶ πεκοντίου ὄγωγῆν καὶ τὴν περὶ τῶν δαπανηθέντων εἰς τὰ τοῦ δεσπότου, καὶ αὐτὸς ὁ δούλος ὑποτερον ἐξ ὑποκαταστάσεως ἐκληρονόμησε τῶν ἴνστοτῶν παραιτησαμένων.

§. 2. 3. Ἀδιάφορον, εἴτε γυνὴ εἴτε ἀνήρ δεσπόζει, εἴτε ἄνηβος· ἐνάγονται¹⁰³⁾, γάρ, καὶ μὴ σὺν αὐθεντίᾳ τοῦ ἐπιτρόπου συναλλῆξῃ ὁ δούλος αὐτοῦ· ἐπὶ γὰρ τῶν συναλλαγμάτων τοῦ ἀνήρος ζητοῦμεν τὴν αὐθεντίαν τοῦ ἐπιτρόπου.

§. 3. rel. Οὕτε σὺν αὐθεντίᾳ τοῦ ἐπιτρόπου δύναται ὁ ἄνηβος συστήσασθαι τῷ δούλῳ πεκοντίον.

προσπορίζειν τῷ οἰκείῳ δεσπότῃ τὴν γενοτάσσουμ γεστόρουμ πρόσεχε οὐν ἀκριβῶς τῇ διαιρέσει, καὶ μὴ ὡς ἔτυχεν οὐν εἰπὲ σύμμονοθα τὸν τῷ οἰκεῖῃ συναλλαξάντα.

Ἐνθα^m) γάρ μὴ ἐν τῷ προσπορίζομένων τῷ οὐδουρφούσινογώ γέγονε τὸ συνάλλαγμα, δύναται ὁ [τῷ] δούλῳ συναλλάξας κατὰ τὸν δεσπότον κατεῖν.

ὅν γερεδιάριος δοῦλος εἰ συναλλάξει, τίκτεται δε πεκοντίο. εἰ δὲ καὶ ὑποκαταστάτος κληρονόμος γραψεῖς] συναλλῆξι, εἴτα παραιτήσεται ὁ πρώτος, κληρονόμος αὐτοῦ ἀναφανεῖται δέ τοι.

στεφ. σῆ. πότε κατ' οἰδένα καιδὸν ἔχοντος τοῦ δούλου δεσπότην κτεῖται δε πεκοντίο, καὶ πότε αὐτὸς ὁ οἰκεῖτης ἐτάχτει περὶ αὐτοῦ δε πεκοντίο καὶ δε ἐν δέ ψέφῳ. δῆλον δε ὅτι γενόμενος ἐλεύθερος ἥττα ἀνονυμού μετα την ἐλευθεριαν ἐνάγεται δε πεκοντίο· μανθάνεις γάρ ὅτι ἐλευθερωθέντος τοῦ οἰκετον ἥττα ἀνονυμού κτεῖται. ἵσθι δε ὅτι οὐτίκος ὁ ἐνιστάτος τῆς δε πεκοντίο ψηφίζεται, οὐς κατεῖται βι. κατ' τ. σ. διγ. λδ.

ση. ὅτι κατὰ δεσπότουⁿ) κτεῖται δε πεκοντίο.

ση. ὅτι καὶ κατὰ ἀγένθου δεσπότου κτεῖται δε πεκοντίο· τὸν δὲ λογισμὸν ἔχεις ἐν διγ.

ση. ὅτι οὐδὲ μετὰ τῆς αὐθεντίας τοῦ ἐπιτρόπου δύναται συνιστᾶν τῷ οἰκεῖῃ πεκοντίον ὁ ποντίλλος. τούτο δὲ πλατύτερον ὁ οὐλπιανὸς ἐν τῷ διγ. τοῦ παρόντος τὸ φυσικόν, ὅπερ καὶ ἀγάν. πάντως. μὴ ἀπτεῖσῃ δε ποι [τὸ εἰρημένον] μιδέ μετὰ τῆς αὐθεντίας τοῦ ἐπιτρόπου δύνασθαι τὸν ποντίλλον συνιστᾶν τῷ ίδιῳ οἰκεῖῃ πεκοντίον. μάθε γάρ· ἡ σύστασις τοῦ πεκοντίον

...οὐτε αὐτὸς ὁ ποντίλλος δοκεῖ γνώμην καὶ βούλησιν αὐτῷ αἰτεῖναι^r). τοῦ τῷ γαρ φυσει. οὐς εστι μαλλον ἡ γον...^t) οὐσα μὲν γάρ κατὰ νομον ἐλείπει τῷ ποντίλλῳ, ταῦτα δὲ διὰ την αὐθεντίαν ἀναπληροῖ ὁ ἐπιτρόπος^s. [τοι δὲ κατὰ φύσιν ἐλέπιστα], οἷον ἐπὶ τοῦ γάμου καὶ της ἐπὶ αὐτῶν συναφεις, πώς οὖν τε ἐντὸν τοῦ ἐπιτρόπου ἀναπληρώσουται; καὶ διὰ τούτο οὐδὲ μετὰ τῆς τοῦ ἐπιτρόπου αὐθεντίας δύναται πεκοντίον οἰκεῖῃ συνιστᾶν ὁ ποντίλλος. αὐτὴ δὲ τοῦ πεκοντίου ἡ αρχὴ καὶ φύσις καὶ ἡ σύντασις οὐδὲ γνωσθεῖται ὡς προηγησμένη, [τ. ὁ γν... μ. τ. ῥ.] κατὰ εἰδησμον δεσπότου, ὡς διγ. δε καὶ σ. καὶ σ. δηλοῦται. ἐπὶ μέντοι τῶν συναλλαγμάτων ποι αὐτῶν^t) καὶ δίκαια τοῦ ἐπιτρόπου εἰ καὶ μὴ τελείως συνισταται, ὅλη οὖν γνωσθεῖται τὸ πρατόμενον. ἀμέλει ἐπὶ πρώτων καὶ ἀγοραστις, καὶ οὐς τουτοῖς αἰτοῦσιται συναλλάξῃ ὁ ποντίλλος, ἐν μοροπλεύσον συνισταται τὸ συνάλλαγμα καὶ κατὰ

veniuntur, qui proprietatem habent. Idem obtinet et in caeteris praetoriis actionibus.

III. Etiam is, qui cum servo hereditario ante aditam hereditatem contraxit, de peculio actionem habet et de in rem domini verso, licet ipse servus ex substitutione heres existat, postquam instituti repudiaverunt.

Nihil interest, sive femina sive masculus dominus sit, sive impubes: convenitur enim, licet sine tutoris auctoritate servus eius contrixerit: nam in contractibus ipsius impuberis tutoris auctoritatem postulamus.

Neque auctore tute impubes servo peculium constituere potest.

domino suo negotiorum gestorum actionem acquisiisse videtur. Accurate igitur ad hanc distinctionem attendas, nec forte dicas damno affici eum, qui cum servo contrixerit.

10. [Steph. ad l. 2 verb: ex reliquis]. Sicni enim non ex iis causis, ex quibus usufructuario acquiritur, contractum est, qui cum servo contraxit, adversus dominum actionem habet.

11. [Cyr. l. 3 pr. § 1]. Hereditarius servus si contrahat, de peculio actio nascitur. Sed et si substitutus sit et sic contrixerit, postea primus heres repudiaverit, ipse heres factus de peculio convenitur.

12. Steph. [ad l. 3 pr. § 1]. Nota, quando servo dominum nullo tempore habente de peculio agitur, et quando ipse servus propter semet ipsum de peculio et de in rem verso convenitur. Scilicet si liber factus sit, intra annum a manumissione computandum de peculio convenitur: discis enim, manumisso servo intra annum agi. Scias autem annum de peculio actionis utiliter computari, ut dictum est lib. XXVI tit. 7 dig. 34 [37 §. 2].

13. [Steph. ad l. 3 §. 2]. Nota, adversus [mulierem] de peculio agi.

14. [Steph. ad l. 3 §. 3]. Nota, etiam impuberem dominum de peculio conveniri: cuius ratio traditur in textu.

15. [Steph. ad l. 3 §. 3]. Nota, pupillum ne auctore quidem tute servo peculium constituere posse. De hoc autem latius disserit Ulpianus dig. 7 huic tit., quod omnino legas. Nec tibi adversetur, quod dicitur, ne auctoritate quidem tutoris pupillum servo suo peculium constituere posse. Disce enim: constitutio peculii [consilium et voluntatem desiderat; si autem tutor auctor fiat] ne ipse quidem pupillus consulto et voluntate [id constitutuere] videtur; hoc enim naturaliter potius quam [civiliter fit]. Quae enim civiliter pupillo desunt, haec auctoritate sua tutor supplet: quae vero naturaliter desunt, ut in matrimonio contrahendo, quomodo haec tutor suppleri posset? Atque etiam initium et radix et constitutio peculii non videtur praecessisse, si quis [id habeat] sciente domino, ut dig. 4, 5 et 6 et 7 ostendunt. In contractibus vero et etiam sine tute celebratis, quamvis non perfecte consistant, tamen accipitur aliquid gestum esse: praesertim in emtione et venditione, licet sine tutoris auctoritate pupillus contraxerit, ex uno latere contractus consistit et plerumque in pupillo [tamquam rite factus] accipitur; sicuti licet pupillus hereditatem (?) nondum tute auctore

102) Cod. συνάλλαγμα.

m) Hoc scholium extra seriem scholiorum in calce textus in priori pagina huius folii insertum est.

n) Lege γυναικά.

o) Lacuna est in Cod., quam punctis indicavi. Forte sic suppleri potest: γνώμην καὶ βούλησιν ἀπαιτεῖ αὐθεντοῦτος δὲ τοῦ ἐπιτρόπου κτλ.

103) Malim cum Tipucito scribere: ἐνάγεται.

p) Lege: αὐτὸν ἐκθεῖναι.

q) Forte τοῦτο γάρ φυσικῶς γίνεται μᾶλλον ἡ χρηματικῶς.

r) Sive ξοντι sive simile quid hoc loco reponendum est.

s) Cod. 15' 6.

t) Sic Codex.

¹⁰¹⁾ Ο κονδύλιο τοῦ μαινομένου ἐνύγεται τῇ περὶ πεκούλιον ἀγωγῇ, καὶ ὁ δούλος¹⁰¹⁾ αὐτοῦ δύναται πεκούλιον ἔχειν, οὐκ ἐὰν συγχωρηθῇ ἔχειν, ἀλλ’ ἐὰν μή κωλυθῇ.

*Ἐὰν δὲ ἐγγυητὴς [τοῦ χρεώστον μονί] τιοῦ ἦ
δούλον καταβάλλῃ [μοι], οὐκέτι κατ' ἔμον τὴν
περὶ τοῦ δαπανήματος ἀγωγῆν, ἀλλὰ τὴν περὶ πε-
κοντίλιον ὁγωγῆν.] τὸ αὐτὸ [έστι] χωρὶς ἐγγένης κατα-
βάλλῃ μοι τὸ [παρὰ τοῦ τιοῦ μονί χερεώστημένον
μοι, ἢ ὀχρεώστητον καταβάλλῃ]*

*[Εἰναὶ δοῦλος ἑλενθεριάζων]
.....όντε περι τῆς .. δ ..*

[Υιοῦ ἐπέξουσίον [ἐφ' οἰαδήποτε αἰτιά ἐγγη-
σαμένον ἢ ἀλλ[ως παρεμβάλλοντος ἢ δικαιο[αμένου
εῖ]ς αἱρετὸν ἢ ὡς διεκδικητὸν χώρᾳ τῇ [ἀγωγῇ τῇ
περὶ τοῦ πικού]λιον. καὶ το· αὐτῇ κινονμενῇ
κατὰ τοῦ π....η τ. δεσπότου ἢ περὶ τοῦ πεκοντίου
ἀγωγῇ..... ἢ το[μή] τοῦ αἱρετοῦ καὶ ἡ ὀπόφασις
τοῦ ἐμβάθμου δικαιοτοῦ σκοπεῖται.

Υἱὸς ἐνάγεται τῇ ἀγωγῇ τῇ τὸ κλοπιμαῖον ἀπαι-
τούσῃ καὶ ὁ δεσπότης περὶ τοῦ πεκουλέον ἀγωγῆ, εἰς
ὅ γέγονεν εὐπορώτεος· ὥσπερ ὁ πατήρ καὶ ἐνάγεται
ἐπὶ τῆς θυγατρός [διὰ] τῆς ἀγωγῆς τῆς κιρουμένης
περὶ [πρωγμάτων ἀφαιρεθέντων.]

τὸ πολὺ ἐπὶ τοῦ πουπιλλοῦ γνωρίζεται· ὥστε οὐκ εἰ-ληγάτ·^{ον}), καν μήπω μετά τῆς αὐθεντείας τοῦ ἐπιτόπου καταδέξηται τὴν αὐληρούματαν^{ον}) διάνθρος, ὁμέλει πρὸς ἀδιάνοος οἶδεν διαμοις τῆς αὐληρούματας . . . ναται καὶ τὴν τοῦ ληγάτου καταφράγη αμφοτετάπορος^{ον}) γνώμενο. ὕστε δύσα πετα ρόμοι ελλείπεται, ταῦτα διὰ τῆς ἐπιτόπων αὐθεντείας ἀναπληροῦνται.

κανοφάτῳ τοῦ^κ) [μαιρομένου ἐνύγεται δε πενούλιο], εἴαν μη ἴδικῶς κωλυθῆ

καὶ τοῦτο εἰ [ὑπεξόνσιος ἐχγνήσηται ἦ] ἐντείληται
δοκεῖ ὑπέρ ἔτερου [δὲ] μη ἀτεροκέδεν-
[σαντος] τοῦ [ὑπεξί]ουσιον, τίκτεται δε πεκονύλιο.

ἴσως γάρ οὐκ ἐνηγγυησάτο, ἀλλ᾽ ἀντιφώνησεν ἡ ἐπερωτήθη.

τ . δ φοίτηρος κονδυλίκιος κατ .
..... ειλ . κιντι εν δε-
σποτ τας σίδιας γάρ ότι ου
διακατεχεται

Curator furiosi actione de peculio convenitur, L. 3. §. 4. nam et servus eius peculium habere potest, non si D. XV. 1. fuerit concessum ut habeat, sed si non fuerit prohibutum.

Si servus vel filius fideiussiterit, vel mandator §. 5. 6.
exitterit vel alias intercesserit —

Si fideiussor debitoris mei filii vel servi mihi §. 7. solverit, non habet adversus me de in rem verso actionem, sed de peculio actionem. Idem est, si absque fideiussione solverit mihi, quod mihi a filio debetur, vel indebitum solverit

Si servus liberum se gerens — — — §. 8.

Si filius in qualicunque causa fideiussererit vel §. 9.10.II.
alias intercesserit vel apud arbitrum litigaverit vel
defensor extiterit, actioni de peculio locus est. Et
... — de peculio actio decisio arbitri
et sententia ordinarii iudicis spectatur.

Filius condicione furtiva convenitur, et dominus §. 12. actione de peculio, in quantum locupletior factus est: quemadmodum et pater filiae nomine convenitur rerum amotarum.

..... Proinde quae ci-
viliter desunt, haec per tutoris auctoritatem supplentur.

16. *Cyr.* [*I. 3 §. 4*]. Curator furiosi de peculio convenitur, nisi specialiter prohibitum sit

17. *Cyr.* [l. 3 §. 5]. Si is, qui sub potestate est, fideiusserit vel mandaverit, videtur Si vero, qui sub potestate est, pro alio non fideiusserit, de peculio actio nascitur.

18. [Steph. ad l. 3 §.5 verb: *vel alias inter-*
venerint]. Forte enim non fideiusserrat, sed pecuniae
constitutae reum se fecerat *vel* promiserat.

19. [Steph. ad l. 3 §. 12]. || || | Iucrari ex furto,
quod factum est Memineris eorum,
quae tibi tradita sunt dig. 4 tit. I lib. II huius partis,
ubi etiam hoc dicit Ulpianus
. [in quantum factus est] locuple-
tior, in reliquum autem potest fur-
tum furtiva con-
dictione

104) Tipucitus: ὁ δοῦλος γάρ. Recte.

105) *Medio hoc verbo expl.* fol. 48, 49. *Inc.* fol. 130, 129.

ii) An ἐπὶ ληγάτου;

v) Forte scribendum τὸ ληγάτον.

w) Geminando lege: *a μορφε τεστάτοος.*

x) Expl. fol. 48, 49. Inc. fol. 130, 129.

y) Hoc, et quod sequitur, scholium, non in fol. 130. 129
ptum erat, sed extra ordinem et seriem scholiorum in
e textus fol. 48. 49 adiectum.

^{z)} Quae praeter schol. 16 in fol. 130, 129 scripta erant, eorum paucissima tantum vestigia poterant indagari. Secunda pagina eius folii primum habebat VII lineas longiores, deinde XXX lineas breviores: his accedebant VIII lineae longiores, in quibus quae legi poterant supra typis excudenda curavi.

L. 3. §. 13. [Ἐὰν] στρατηγὸς γενόμενος [ό] ὑπεξόνοιος [μή] D. XV. 1. φροντίσῃ τὴν περὶ τοῦ τὸ πρόνυμα σώζεσθαι τοῦ ἀνήβον ὅγειρην

L. 4. pr. [δέ.] **Rompo.** Πεκούλιον ἔστιν, οὐχ ὅπερ ὁ δοῦλος D. eod. ἀγνοοῦντος τοῦ δεσπότου [ἔχει], ἀλλ᾽ ὅπερ αὐτὸς ἀφορτῇ αὐτῷ καὶ κατὰ γνώμην αὐτοῦ σχῆμα αὐξεῖν [γάρ] ὁ δεσπότης καὶ ἀφαιρεῖν παντελῶς καὶ μερικῶς δύναται.

§. 1.

§. 2. γράψει γάρ καὶ οὐ

§. 3. 4. [Ἐσθότε] καὶ ἀγνοοῦντος τοῦ δεσπότου [μειοῦται τὸ πεκούλιον], ὡς ἔνθα ζημιώσει ἢ κλέψει τὶ τοῦ δεσπότου. εἰ δὲ ἄλλως κλέποντι σπουδὴν παρέσχετο, ὑπέξαι[ρεῖ]ται τοῦ πεκούλιον, χάριν τοῦ κλέπτειν λαμβάνω.

§. 5. Εἰ καὶ μειοῦται τὸ πεκούλιον τοῖς δεσποτικοῖς χρέοις αν κατα[βα]λόντος ἀναπληροῦται τὸ πεκούλιον μὴ χρῆσον νέας συντάσεως.

§. 6. Πεκούλιον τοῦ δούλου ἔστιν οὐ μόνον ὅπερ [τῶν λογισμῶν] τοῦ δεσπότου ἀλλὰ καὶ τοῦ [πρώτου] τοῦ δούλου κεχώρισται.

L. 5. pr. ε. **Ulpi.** Ἐπὶ τῆς περὶ παραθήκης ὀγωγῆς περὶ D. eod. πεκούλιον μόνον ὁ πατήρ ἢ ὁ δεσπότης ἔνέχεται, καὶ [εἴτε αὐτοὶ κατὰ δόλον ἔζημισαν.]

§. 1. 2. τοῦ νιοῦ εν.

§. 3. [Πεκούλιον ἔστιν ὡς μικρὸν] κτῆμα τοῦ νιοῦ.

. πλούσιάτερος, εἰς δὲ τὸ λοιπὸν δύναται τίνῳ κλοπὴ φονδιφέοντικτικ στρατηγὸς ἐπιτροποῦ ἐνέγειται παρὰ

. προβληθεντες
.....) ἐν πρώτῳ ἐν τῇ ἔνομασις αὐτοῦ οὐκ ἀτείη, δοκεῖ συγνιεῖν, ὡς ὁ οὐκπιανός ἐν τῷ γ' τῶν διγ. βι. φησίν, ἔνθα καὶ τοῦτο προστίθησι λέγε . . . δι τοῦ οὐδὲ αὐτ . . . τοῦ προβληθέντος . . . τραυτη . . . πτ . . . κατέχεται χάριν τῶν αἵτινων προς πολιτ . . .

κανθ. εἰ ἀγνοοῦντος τοῦ δεσπότου κατέχει τὶ ὁ δοῦλος, οὐκ ἔστι [τούτο] πεκούλιον, εἰ μὴ ἄδικῶς ὁ δεσπότης [χωρίσας] αὐτῷ παραχωροῦσε, καὶ ψιλὴ γνώμη συνιόταται πεκούλιον. εἰ δὲ γραμματεῖον αὐτῷ ἐποίησε, [πρόγραμμα] γὰρ οὐ γράμμασι πλέπεται . . . παρὰ τοῦ δεσπότου ἀπόγονος ὡρ.

. δεόμεθα γάρ [βουλήσει τοῦ δεσπότου μὴ αφαιρεούμενον τοῦ καὶ διγ. τοῦ παρόντος τοῦ διγ. τοῦ παρόντος τοῦ φησίν. ἀνάγν. καὶ διγ. τοῦ παρόντος τοῦ

εἰ γάρ βου[λήσει] δίδοιν ἔχ καὶ ιδικῆς τραβύτονος, ὥσπερ ὁ παῖδος ἐν τῷ γ' διγ. φησίν.

ση. ὅνις ψιλὴ γνώμη δύναται ὁ δεσπότης τοῦ [χρέους ἔ]λευθεροῦν τὸν οἰκετηγον αι. υχρ'. καταβολ. ἢ ἀν . . . ε ὅτι τούτῳ τῷ ψιλῆς γνώμης συ αὐξάνεται τῷ οἰκετηγον αι.

Si filius familias magistratus factus pupillo rem salvam fore caveri non curavit, [pater eius actione de peculio convenitur.]

IV. **Rompo.** Peculum est, non quod servus ignorante domino habet, sed quod ipse ei definiverit et quod voluntate eius habet: augere enim dominus et adimere totum et pro parte potest.

Interdum etiam ignorante domino peculium minuitur, veluti si damnum dedit vel rem domino subripuit. Sin autem alii furtum facienti opem tulierit, deducitur ex peculio, [quo minus] ob furtum consequor.

Etiamsi peculium aere alieno dominico minuitur — intulit, suppletur peculium, nec nova constitutione opus est.

Peculum servi est non solum, quod a rationibus domini, sed et quod a rationibus servi ordinarii separatum est.

V. **Ulpi.** In actione depositi pater vel dominus de peculio tantum tenetur, et si quid ipsi dolo no-cuerint.

Peculum est quasi pusillum patrimonium filii.

20. [Cyr. l. 3 §. 13]. duumvir tutorem convenitur a

21. [Steph. ad l. 3 §. 13]. si praesens nominationi non contradixit, consentire videtur, ut Ulpianus lib. L Dig. [tit. 1 dig. 2] dicit, ubi etiam //

22. **Cyr.** [l. 4 pr. §. 1. 2]. Si ignorante domino servus quid habeat, hoc non est peculium, nisi dominus id specialiter separaverit eique concesserit. Etiam nuda voluntate peculium constituitur. Sin autem cautionem ei exposuit, re enim non verbis furt . . . a domino

23. [Steph. ad l. 4 pr.]. voluntate domini, si non sit ademtum [peculium] dig. 27 huius tit. dicit. Lege etiam dig. huius tit.

24. [Steph. ad l. 4 pr.]. Nam si voluntate [domini] proprium habet et speciali traditione, ut Paulus dig. 8 dicit.

25. [Steph. ad l. 4 §. 1]. Nota, nuda voluntate dominum a debito servum liberare posse — — —

(Complura legi non potuerunt.)

Πεκούλιον δέ ἐστιν, δπερ δ δοῦλος ἔχει συγγω-
ροῦντος τοῦ δεσπότου κεχωρισμένον τῶν τῷ δεσπότῃ
χρεωστονμένων.

ξ'. CELSU. Περιέχεται τῷ δρῷ καὶ τὸ πεκούλιον]
τοῦ δούλου· ἐν ὦ¹⁰⁷⁾ δὲ δεσπότης συνίστησι [τῷ
δούλῳ] πεκούλιον δο[κεῖ καὶ τῷ δούλῳ τοῦ δούλου
συνιστᾶν.

[ζ'.] Ό δὲ ἄνηβος καὶ διαινόμενος οὐ συνιστῶσι
μὲν πεκούλιον¹⁰⁸⁾, τὸ δὲ συστὰν παρὰ τοῦ πατρὸς
τοῦ ἀνήβους ἢ πρὸ τῆς μανίας οὐκ ἀφαιρεῖται ἐκ
τούτων τῶν αἰτιῶν. δθεν δυνατὸν τὸν κοινὸν δοῦλον
παρ' ἐνὶ μὲν τῶν δεσποτῶν ἔχειν πεκούλιον, παρὰ δὲ
τῷ ἀλλῷ οὐκ ἔχειν, ἐὰν ἄνηβος ἢ μαινόμενος ἡ.

Οὐκ ἐστὶν ἀναγκαῖον παραχωρεῖσθαι τὸν δοῦλον
ἀπὸ τοῦ δεσπότου ἔχειν πεκούλιον, ἀλλ' ἀρκεῖ τὸ
μὴ κωλυθῆναι, ὅφελει δὲ παχυμερῶς εἰδέναι τὸ πε-
κούλιον, καὶ οὐ τὸ καθ' ἔκαστον τῶν πραγμάτων.¹⁰⁹⁾
[ἡ δὲ ἐλευθέρα τοῦ πεκούλου διοίκησις ἥτης ἐπι-
τροπῆς χρηζεῖ.]

[Καὶ ὁ ἄνηβος νιὸς καὶ δοῦλος δύναται πεκού-
λιον ἔχειν· καὶ ἡ ἐπιγενομένη μανία οὐκ ἀφαιρεῖται
τὸ πεκούλιον.]

[η'. Εἰς τὸ συστῆναι τὸ πεκούλιον] χρήζει παρα-
πεκούλιον⁴⁾, ἐπειδὴ πούπιλος καὶ μαινόμενός ἐστιν ὁ τοῦ
οἰκέτου δεσπότης· ἑτέρῳ δὲ λόγῳ ὅτι δύναται τοῦτο ἀδεμ-
πτεύειν ὁ ἐπίτροπος καὶ ὁ κουράτωρ, ὡς ἐστι μαθεῖν ἐξ
ῶν ὁ οὐλπιανός ἐν τῷ κα^ε διγ. φροντ. τούτῳ δὲ ἀντὸν ἔγγως
καὶ ἐν τῷ γ' διγ. τοῦ παρόντος τι.

ἄνων, τοντέστιν ἐν τούτων μὲν μανή... τὸν δὲ ἐπὶ πού-
πιλον οἷμαι⁵⁾ δύναται καὶ ὁ ἐπίτροπος καὶ ὁ κουράτωρ
ἀδεμπτεύειν, ὡς διγ. πδ.

τοῦ ἐναντιοφ. ἀγάγν. τὸ δ' θέ. τοῦ γ' διγ. καὶ διγ. μθ',
ὅτι καὶ ἀγνοούντος τοῦ δεσπότου κτίται πεκούλιον.

κυρ. ἄνηβος δοῦλος ἡ νιὸς δύναται ἔχειν πεκούλιον. ἡ
μανία οὐκ ἀφαιρεῖται πεκούλιον. δύναται εἶναι ἐν πεκούλῳ
κινήτη καὶ ἀκίνητη, βικάριος καὶ πεκούλιον αὐτῶν, ἀγών,
κληρονομία, λεγατον, χρέα δεσποτική, εἰ βούλεται ὁ δεσπότης
χρεωστῆς⁶⁾ εἶναι, χρέα συντεξονοίου, εἰ ἔχει πεκούλιον.

τοῦ ἄνων, καὶ ἐλευθέρῳ μανίᾳ ἐπιγενομένῃ οὐδὲν τῶν
αὐτῶν πραγμάτων ἐλαττοῦ, ὡς βι. α' τι. ε' διγ. κ' καὶ τι. σ'
διγ. η' καὶ βι. ε' τι. α' διγ. ιβ' λέ' λθ' με' καὶ βι. κγ' τι. α'
διγ. η' καὶ τι. β' διγ. ισ' καὶ θωτ. β' τι. ιβ'.

ση̄. ἐντεῦθεν τὰ δυνάμενα εἶναι ἐν πεκούλῳ, καὶ ὅτι δ
βικάριος πεκούλιον εἶναι τοῦ ὄφιναριον δοκεῖ.

χρεωστῶν γάρ ὁ δεσπότης τῷ οἰκέτῃ δοκεῖ αὐτὸν¹⁰⁾ ἐκατῷ
χρεωστῶν, καὶ ἀναγκάζεται λογίσασθαι τῷ πεκούλῳ τοῦ οἰκέ-
του, ἐν ὦ⁷⁾ μη̄ εἰσὶ δανειστὰ πεκούλιάσιν, ὡς διγ. θ'
θέ. β'.

κυρ. οὐκ ὄσπερ ψιλῇ γνῶμῃ ἀφαιρεῖται πεκούλιον, αὐτῷ
καὶ συνισταται ἄνεν τραβίτιον.

ἄνων. ἐν ὦ⁸⁾ μη̄ εἰσὶ δανειστὰ πεκούλιάσιν, ὡς διγ. θ'
θέ. β'.

στεφ. ση̄. ὅτι ἐφ' ὧν φυσικῇ προηγήσατο κατοχή, οὐ δεό-

Peculium est, quod servus habet concedente do- L. 5. §. 4.
mino separatum ab his quae domino debentur. D. XV. 1.

VI. *Celsi.* Continetur definitione etiam pecu- L. 6.
lium [vicarii: nam] si dominus servo peculium con- D. eod.
stituat, videtur etiam vicario peculium constituere.

VII. Pupillus et furiosus peculium quidem non L. 7. §. 1.
constituant, quod autem a patre pupilli vel ante fu- D. eod.
rorem constitutum est, non adimitur ex his causis.
Unde fieri potest, ut communis servus apud alterum
ex dominis peculium habeat, apud alterum vero non
habeat, si pupillus vel furiosus sit.

Non est opus concedi a domino peculium ser- §. 1. r. habere, sed sufficit si non prohibeatur. Debet
autem παχυμερῶς peculium scire, non singulas res.
Libera autem peculii administratio speciali concessione
opus habet.

Tam filius impubes quam servus peculium ha- §. 3.
bere possunt: et furor, qui postea incidit, non adimit
peculium.

(*Nonnulla desunt.*)

VIII. Ut peculium constituantur, necesse est ut L. 8.
D. eod.

26. [*Steph. ad l. 7 §. 1.*] peculium, quoniam pu-
pillus vel furiosus est dominus servi: alia ratione tutor
et curator id adimere possunt, ut disci potest ex his,
quae Ulpianus dicit dig. 21 [§. 1]. Idem didicisti etiam
dig. 3 [§. 4] huius tit.

27. *Anon.* [*ad l. 7 §. 1.*] Hoc est propterea, quod
ille quidem furiosus, hic vero pupillus est, et tutor et
curator adimere potest, ut dig. 24.

28. *Enantioph.* [*ad l. 7 §. 2.*] Lege them. 4
dig. 3 et dig. 49 [pr.], quod etiam ignorante domino pe-
culium acquirat.

29. *Cyr.* [*l. 7 §. 3 — 7.*] Servus filiusve impubes
peculium habere potest. Furor peculium non adimit.
Possunt in peculio esse res mobiles et immobiles, vi-
carii eorumque peculium, actio, hereditas, legatum, de-
bita dominica, si dominus debitor esse vult, debita con-
servi, si peculium habet.

30. *Anon.* [*ad l. 7 §. 3.*] Etiam si liber furere in-
cipiat, res eius non minuantur, ut lib. I tit. 5 dig. 20 et
tit. 6 dig. 8, et lib. V tit. 1 dig. 12 [§. 2], 36, 39, 46, et
lib. XXIII tit. 1 dig. 8 et tit. 2 dig. 16 [§. 2], et Inst. lib. II
tit. 12 [§. 1].

31. [*Steph. ad l. 7 §. 3 sqq.*] Nota hinc, quaenam
in peculio esse possint, et vicarium videri ordinarii pe-
culium esse.

32. [*Steph. ad l. 7 §. 6.*] Nam si dominus servo
debeat, ipse sibi debere videtur, et hoc in peculium
servi reputare compellitur, si servo debere voluerit.

33. *Anon.* [*ad l. 7 §. 6.*] Si forte solitus erat ei
dare, quae supererogata erant, ut lib. XXXIII tit. 8
dig. 23 them. 2 [§. 1].

34. *Cyr.* [*l. 8.*] Non sicuti nuda voluntate peculium
minuitur, ita etiam sine traditione constituitur.

35. *Anon.* [*ad l. 8.*] Nisi creditores peculiares sint,
ut dig. 9 them. 2.

36. *Steph.* [*ad l. 8 verb: quum apud eum esset.*]

107) Legerim: τοῦ δούλου τοῦ δούλου· ἐν ὦ γάρ.

108) Expl. fol. 87. 86. Inc. fol. 5 inferiori parte mutilum.

d) Inc. fol. 5.

e) Forte καθ'.

f) Legerim: έτε τοῦ τὸν μὲν μαινόμενον, τὸν δὲ ἐπὶ πού-
πιλον εἶναι. *Anonymous* in l. 7 §. 1 non videtur legisse: non

109) Hic pagina prima fol. 5 mutila desinit. Sequentia
ex Tipucito addo.

adimi ex his causis, sed omissa negatione: adimi ex his
causis.

g) Cod. χρεώστης δεσπότου.

h) Cod. αὐτήν.

δοῦναι τὸν δεσπότην ἢ τὸν παρὰ τῷ δούλῳ ἀντὶ παραδοθέντος ἡγήσασθαι· ἢ δὲ ἀφαιρεσις ψιλῇ βουλῆσι γίνεται.

L. 9. pr. [9'.] Οὐχ ὅπερ ὁ δεσπότης ἀλλ' ὅπερ

§. 1. ζημιώσει] ἢ κλέψει τοῦ πεκούλιον, καὶ πεκούλιον

D. XV. 1. τοῦ κλαπέντος. καὶ εἴ τι γάρ ὁ δεσπότης ἀπῆτησεν ἢ ἀπαιτήσαι δύναται τὸν κλέψαντα πράγμα πεκούλιον, [εἰς] τὸ πεκούλιον λογίζεται.

§. 2. 3. 4. 5. [Υπεισεῖται τοῦ πεκούλιον τὸ χρεωστούμενον τῷ δεσπότῃ¹¹⁰⁾] Καὶ τοῖς ἑπέκοντοις αὐτοῦ καὶ τοῖς ἥπ' αὐτοῦ κηδεμονευμένοις καὶ ὡν ἐστιν πραγμάτων διοικητής. καὶ γάρ ὁ πρόσωπα διοικῶν καὶ ὁ ἐπίτροπος] χρεωστούμενοι¹¹¹⁾) παρὰ τοῦ κυρίου τῶν πραγμάτων καὶ τοῦ ἀντίβου ἑαυτοῖς καταβάλλοντοι. εἰ δὲ κατὰ δόλον ἀφαιρεῖσαι τὸ πεκούλιον ὁ δεσπότης, ἐνέχεται, εἰ δὲ καὶ ὁ δανειστὴς τοῦ δούλου κληρονομήσαι τοῦ δεσπότου, ὑπεξαιρεῖ τὸ αὐτῷ πε-

μεθα τραπετῶν. τοῦτο δὲ αὐτὸς ἔγραψε καὶ ἐν τῷ α' τι. νῆστῷ τῶν μονιμῶν.

οὕτοις ἐγὼ μηδὲμπτενέειται τοῦ οὐκέτου πεκούλιον, καὶ σὺν ἀράγμῃ τοῦ δεσπότην καὶ αὐτὸν ἴδων ἀφαιρεῖσθαι· παίσται γάρ εἶται πεκούλιον, ἀμα τε καὶ βουλῆθη ὁ δεσπότης τὸν διεύτερην μη ἔχει πεκούλιον, πλὴν εἰ μὴ κατὰ δόλον ἐπὶ βλάψῃ τοῦ πεκούλιαντα δανειστῶν εἰ δέ σετε.... τοτε γάρ κατέχεται, ὡς ὁ οὐκέτιαν ἐν τῷ ἔξης διγ. φροντί.

εἰ ὁ δεσπότης ζημιώσει τὸν δούλον, τοῦτο οὐ λογίζεται ἐν πεκούλῳ· εἰ δὲ συντεξόνοις αὐτοῦ, λογίζεται ἐγ[ν] πεκούλῳ. [το] αὐτὸν καὶ ἐπὶ ξενικοῦ μᾶ[τιο]γ[ν]τος· έχει γάρ ὁ δεσπότης τὴν φροντί.

οὕτε γάρ ἐστι πιθανόν, τὸν δεσπότην ἐθέλειν καὶ ἀπὸ δελέκτων ἔνοχον γίνεσθαι τῷ οἰκτείῃ.

ἄνωτ. ἐν ᾧ ἡθέλκησεν ὁ δεσπότης εἶναι αὐτὰ τοῦ πεκούλιον, ὡς πρὸς τῷ τέλει τοῦ ζ. διγ.

κανο. μειοῦ τὸ πεκούλιον γρέσα τοῦ δεσπότου καὶ ὑπεξουσίου αὐτοῦ καὶ ὡν κηδεμῶν ἥν η¹) νεγκούγεστιον, ἐπειδὴ ἐγκατέται μὴ ἀπαντήσεις ἑαυτῶν· μόνον εἰ δόλον ὀπίμλοκται· καὶ οὕτε γάρ δόλῳ ἀδεμπτενέει ἡ μειοῦ τὸ πεκούλιον, κατέχεται.

στεφ. ὑπεξαιρεῖσαι δὲ μόνον τὸ ἀπλοῦν ... ωκ .. μετα τῶν ἀπὸ τοῦ νόμου ἔνθα τὰ τὰ τοῦ δεσπότου πράγματα καὶ εἰς αὐτὸν προστούπως πλημμελεῖ, εἰ μὴ τὸ ἀπλοῦν οὐχ¹²⁾

ἀνωτ.¹⁾ ἀνέγν. περὶ τοῦ τοιούτου δόλου ἦν ἀρχὴν τοῦ καὶ διγ. περὶ δὲ τοῦ γνωμὸς δόλου ἀδεμπτεναρτος ἀνέγν. τι. γ. διγ. ε.

τοῦτο πλατύτερον ὁ οὐκέτιαν ἐν τῷ καὶ διγ. τοῦ παρόντος εἰ. φροντί. ἐξ οὐ μη συναρπαγῆς καὶ εἴτε, ὃν μὲν μὴ ἐπίτηδες πεκούλιαρχον εἰδὼν ὑπεῖναι δανειστας ἀδεμπτενον, ὑποκειται τῇ δε πεκούλῳ. μαρθάνεις γάρ ἴδωντος ἐν τῷ α' διγ. της δε ἵν φέρειν, καὶ ἐνθα μη κατὰ δόλον ἀδεμπτενος τὸ πεκούλιον κηδεμῶν¹³⁾ δε πεκούλιον ἀλλὰ δε ἵν φέρειν, εἴπερ αὖτοι περὶ γρέσας πατούμενος ἡ δεσποτικάς ὁ νίσις ἡ ὁ δοῦλος¹⁴⁾ ἐδεπάνητε.

ὁ δανειστὴς τοῦ δούλου μου κληρονομήσας με ὑπεξαιρεῖ τὸ χρέος, εἴτε γένηται δεσπότης¹⁵⁾ αὐτοῦ, ὅπερ συμβαίνει καὶ εἰ ὡν αἴρεσιν ἡλευθέρωσιν αὐτὸν, εἴτε καὶ μὴ τοῦγερ γάρ ποιῶντος ἐληγατεύθη ἡ ἡλευθερώθητη. ταῦτον ἐστι, καὶ μεταθάνατον τοῦ οὐκέτου κληρονομῆση με καὶ ἐράγεται ΑΝΝΑΛΙΣ ΤΕ ΠΕΚΟΥΛΙΟΝ

110) Expl. fol. 5. Addidi ex Tipucite, quae deesse videbantur.

111) Sic Codex, eamque lectionem etiam Tipucus con-

tratat dominus, vel quod apud servū est pro tradito habeat: ademitio autem nuda voluntate fit.

[IX.] Non quod dominus, sed quod [conservus] damnum dedit vel ex peculio surripuit, peculium eius est, qui furtum passus est. Nam et si quid dominus ab eo, qui rem peculiarem surripuit, consequutus est vel consequi potuit, in peculium imputatur.

Deducitur ex peculio, quod domino debetur et his, qui sunt in eius potestate vel quorum curam gerit vel quorum negotia administrat. Nam qui negotia gerit vel tutor est, sibi solvit, [quod domino negotiorum vel pupillo debetur.] Si servo dolo peculium dominus ademerit, tenetur. Sed et si creditor servi domino heres existat, deducit quod sibi debetur, sive manumissus sit servus sive pure legatus, sive omnino dominium eius non habuit — et domi-

Notā: in quibus naturalis detentio praecessit, traditionem non desideramus. Idem didicisti tit. I [§. 44] lib. II Inst.

37. [Steph. ad l. 8 verb: contra autem]. Nota, si non adimitur servi peculium, nec necesse habet dominus id expresse auferre: desinit enim esse peculium, simulac dominus voluerit servum peculium non habere, nisi dolo, puta in noxam creditorum pecularium Tune enim tenetur, ut Ulpianus dig. sequenti dicit.

38. [Cyr. l. 9 pr. §. 1]. Si dominus servo damnum derit, hoc non computatur in peculio; si vero conservus eius, computatur in peculio. Idem est, si extraneus rem surripuit: dominus enim furti actionem habet.

39. [Steph. ad l. 9 pr.]. Neque enim verisimile est, dominum etiam ex delictis obnoxium servo esse velle.

40. Anon. [ad l. 9 §. 1]. Si dominus voluerit ea peculia esse, ut dig. 7 in fine.

41. Cyr. [l. 9 §. 2. 3. 4]. Minuit peculium, quod domino debetur, vel ei qui est in eius potestate, vel his quorum curam vel negotia gessit, quia imputatur ei, si a semet ipso non exegerit: si modo dolo caret: nam et si dolo adimit vel minuit peculium, tenetur.

42. Steph. [ad l. 9 §. 1]. Deducitur autem simpliciter duxatata — — — — — (Nonnulla exciderunt.)

43. Anon. [ad l. 9 §. 4]. Lege de huiusmodi dolo initium dig. 21. De eo autem, qui sine dolo ademit, vide tit. 3 dig. 1 [§. 1].

44. [Steph. ad l. 9 §. 4 verb: dummodo dolo careant]. De hoc latius tractat Ulpianus dig. 21 huius tit. Quo ne turberis et dicas, etiam si non consulto, quum peculiares credidores subesse sciret, ademerit, de peculio eum teneri. Discis enim specialiter dig. 1 [§. 1] tit. de in rem verso, etsi non dolo peculium ademerit, agi [non] de peculio, sed de in rem verso, nimirus si filius vel servus in usus patris vel domini verterit.

45. [Cyr. l. 9 §. 5]. Si creditor servi mihi heres extiterit, debitum deducit, sive dominus eius factus sit, quod et tum evenit si sub conditione eum manumisero, sive non: forte enim pure legatus est vel libertate dominatus. Idem est, et si post mortem servi mihi heres extiterit et annali de peculio actione conveniatur.

firmat. Sed aut legendum est: χρεωστούντες τῷ κυρίῳ τῷ πρ. καὶ τῷ ἀντίβῳ, aut τῷ χρεωστούμενον τῷ κυρίῳ τῷ πρ. καὶ τῷ ἀντίβῳ. Caeterum hic inc. fol. 13. 6.

110) Expl. fol. 5. Addidi ex Tipucite, quae deesse videbantur.

111) Sic Codex, eamque lectionem etiam Tipucus con-

112) Cod. ἡ δ.

113) Expl. fol. 5.

114) Inc. fol. 13. 6.

115) Ὡμοίως supplenda est negatio: οὐ.

116) Cod. δεσπότης.

117) Cod. ὁ δεσπ.